

יש משהו מוזר בכל חדר השינה של ילדים. מגורת הלילה מטילה אור קלוש על השמיכות הצבעונית. האפילה מלאה קולות של נשימה רכה; ואף על פי כן מזכיר לי המים ב"ת" קברות גרוש קברים. מפעם לפעם מופע עת הדממה על ידי זעקה הנוקה או משפט קטוע. מפעם לפעם מתרומם אחד הילדים במיטה וצועק: "כן אדוני!" או "לא אדוני!" או פשוט "אמא!" אחר שב ושובקע בשנינה. מנגה לא נעזר כלל.

איתו ערב ניהלתי שיחה ארוכה עם סגן-המנהל, ולבסוף בשעת לילה מאוחרת, החלטתי לקצר את דרכי ולש ב לחזורי דרך חדר השינה של הילדים.

הייתי שקוע במחשבות. האווירה הגדושה חיים רדומים מילאה את כל ישותי. הילדים, חשבותי, יכולים להיות מלאים כיום או שדי שחת — הכל תקין במזל.

בו ברגע ראיתי את אחד הילדים מתרומם במיטתו. הפי" זימה הצחורה שלו הבהיקה באפילה ונעמטה מן העין. היה זה דבר בלתי רגיל, שיערתי שהנער מתפשט. מה יש לו לעשות בשעה כה מאוחרת?

הוא ירד מן המיטה וחמק על בהונות רגליו לעבר הדלת. היכרתי אותו. היה זה ביארד — תלמידי הטוב ביותר. הוא היה לבוש ומעוטף במעיל חורף. את נעליו החזיק בידיו.

זכרתי כי לאחרונה חל שינוי בהתנהגותו של ביארד בכי" תה. הוא הפך שותק וקודר, נראה שקוע במחשבות מדאגיות. פעם מצאתי אותו בוכה. אבל איש לא היה מסוגל לדו"ב אותו. בדרך כלל מרבים ילדים לבכות ללא סיבה. אולם הייתי משיכנע שביארד יש סיבה — סיבה חשובה ביותר.

ידעתי שהוא לא יוכל להימלט מב"ת הספר. השער הגדול היה נעול, ומסביב לחצר נתמשכה חומה גבוהה, ועל הרשת חיל שג בהה ארבעה מטרים. אולם פתע עלה על דעתי ש" צעיר נמרץ ואמיץ יכול לנצל את גדר התיל לטובתו. להש" חמש בה כסולם.

אוחה שעה כבר עבר ביארד על פני חדר השינה השני. הלכתי בעקבותיו ללא שאון. השומר נחר בתאו. אשר באמ" צע החדר הגדול. כאשר הגעתי אל הדלת המרוחקת, כבר נמצא הנער בתחתית המדרגות. ראיתי את נצנוצו החשוף של פנס"כיס. שמעתי את הדלת חורקת קלות בהיסגרה.

מוזר הדבר. הוא פנה לא לעבר החצר אלא לעבר הכיתה. ארבעי בין הצללים. הוא לחץ על ידידתה, ומפיו נפלטת קריאת אובה. מובן מאילו שנעלתי את הכיתה לאחר הל" מודים. היה קר מאוד. התחרטתי על שלא הפסקתי מעשה שטות זה עוד בחדר השינה. מה הוא רוצה לעשות?

הוא נעל את נעליו. אחר שב וחלץ איתו. הלילה היה בהיר, מוכוב וחסר ירח. ממקום מארבי ראיתי את ז'אן לואי פישט את מעילו ועולה על אדן החלון. חשתי שהוא יפול, אך הוא טיפס בקלילות וקפץ אל תוך הכיתה. ניגשתי אל החלון והצצתי פנימה. הוא ניגש אל שולחני והחל לחפש משהו. מצא מחברת ורשם בה כמה מלים. אחר ניגש אל שולחני והוציא מתוך המגירה ספר עב"כרס. היה זה ספר השירים אשר נתתי לו לחג"המולד.

הוא יצא מן הכיתה בדרך בה נכנס, נעל את נעליו ונע לעבר החצר. החלטתי לזהות על מעשיו בכיתה. פתחתי את הדלת ונכנסתי פנימה. המחברת הפתוחה היתה מוטלת על שולחני, ונעליה היה כתוב בעפרון:

מר רוש היקר, אפשר שהדבר נגע בך או יכעיס אותך, אבל עלי לעודד את המקום בגלל אמי. עתה אין לי פנאי. אסביר הכל מאוחר יותר. חבל שלא יכולתי להיפרד ממך. שלך בגאמנות נ. נב. אני מבטיח שלא אעשה כל שטיות.

פרצתי אל החצר. יכולתי לחוץ על הכפתור ולהאיר את המקום בתמישה זרקורים, אולם לא עשיתי זאת. בחצותי את החצר שמעתי קול מוזר, שעורר אותי להרים את עיני.

הוא היה תלוי על גדר התיל, כעוף גדול ומגושם. הכר" כבים הזרו מאחוריו. יכולתי לשמוע את נשימתו הכבדה. לא יכולתי לקרוא לו; הוא היה עלול להיבהל וליפול. נעצתי את מבטי בדמות הצמודה אל רשת הגדר ושרקתי קלות את הצלילים הראשונים של השיר הטאטארי זולייקה — השיר החביב עליו ביותר. מאמציו הלכו ורפו. דימיתי לשמוע את קול המלח"לבו. הוא לא נע ממקומו. נוכחתי שהוא לא יכנע על נקלה. על כן פתחתי ואמרתי רכות:

"רד, ביארד."

הוא לא השיב מיד. יכולתי לשמוע את נשימתו הכבדה. לבסוף פלט אקבה:

"אדוני..."

"כן?"

"גא, הגיחה לי ללכת."

"רד, חורתי ואמרתי, רד מיד."

דוק ובחשבון. היו לו כשרונות רבים. הייתי צריך רק לר" כוש את אמונו. השתדלתי לנסוך בו את האמונה שהחיים יפים להפליא. שכל אדם צריך לטפח בקרבו רגשות חמים, שיש משמעות מיוחדת להחיות ידו של ידיו. ספרתי לו על גדולי העולם, על תקוותיהם, על שיגאותיהם. אבל לא הכרתי את הוריו, ועתה התחלתי לשוחח אתם במחשבותי: "מר ביארד, חושבני שאתה חרושתן. אני מכיר את השקפותיך והשקפות אשתך. מורה של בית ספר עממי חשוב בעיניכם לא יותן מכומר. דבריו אינם יכולים להזיק. הוא אין ואפס!" לא הייתי מלא מרירות.

"אדון וגברת ביארד, הרסתם הכל. מר ביארד, אמנם אפשר לומר משהו לזכותך, אבל לא היתה לך רשות לענות את הילד, לחקור אותו, לאלץ אותו לגלות את מקום הי" מצאה של אמו.

"ואפשר לומר משהו גם לזכותך, מרת ביארד. שמעתי שאת יפה להפליא. אולם לא היתה לך רשות לזנות את בנך. הרי את אמו"ילדתו."

המחשבות הוסיפו לזרום ובעייתיו של ז'אן לואי הלכו ונתמזגו בבעיות שלי. "ז'אן לואי, הבה ונעזוב הכל. גם אני הייתי למרסל לבני"אדם. הבה ונשתף פעולה ונשכח את כל השוכחים אותנו. יש לי דוד. הוא סוחר עשיר באוסט"רליה. הוא רוצה שאסע אליו. התיסע אתי, ז'אן לואי?"

כאן ניתק חוט המחשבות. עטפתי את הנער בשמיכה ונ" שאתי אותו לחדר השינה הגדול. השומר שהוסיף לנחור בתאו לא הרגיש בנו.

...

למח"ת בבורק, כאשר פקדתי את הילדים, נאמר לי ש" ביארד חולה. ידעתי זאת ורציתי להודיע את הדבר למנהל. אולם התלמידים הפסיקוני לפני שהספקתי להתקשר אתו. בהפסקה נכנסתי לחדר השינה. מצאתי שם את אשת המנהל. היא סיפרה לי שהרופא בודק את הנער ויעץ להע" בירו לבית החולים של הפנימיה. יש לו חום גבוה.

האם לא מוטב שתנעלו את דלת בית החולים בשעות הלילה? שאלתי.

"הבלים!" אמרה. היא טיפחה בילדים במשך שלשונים שנה, והיתה רגילה למקרים כגון זה. החום גורם להיסטריה, ול" עתים גם למשבר נפשי קל. קרוב לוודאי שהנער סובל רק מהפרעות בעיכול.

רציתי לספר לה את כל הידוע לי, אבל הרגשתי שהיא לא תקבל את דברי ברצינות. ניסיתי לדבר אל ז'אן לואי, אך הוא לא הכירני.

כל איתו יום הייתי טרוד במחשבות. המחשבה על דלתו הפתוחה של חדר החולים לא הירפתה מני. בערב שבת וביקרתי אצל ביארד. הוא היה עדיין אפוף קדחת. שבת ל" חדר, צנחתי על משכבי ושקעתי בשנינה עמוקה.

...

התרוממתי במיטתי והעליתי אור. השעה היתה שתיים ושלושים. דימיתי לשמוע שאון קל. גופי היה שטוף ויעה ושני נקשו זו לזו. מה אירע? קמתי וניגשתי אל הדלת. מ" תחתיה הלבניה פיסת נייר. צר לי מאוד. אבל אני מוכרח לעשות זאת...

הטלתי מעיל על גבי הפיוזמה שלי ופרצתי החוצה. התד" פקתי על דלתות נעולות. העליתי את כל האורות. "מהרו! מהרו!" זעקתי.

ידעתי שאני מתחיל מהומה. אבל דעתי היתה צלולה לגמרי. הרגשתי כי משהו נורא עלול להתחולל בכל רגע. היה עלי הועיק עזרה. עברתי על פני השומר והפעלתי את כל זרקורי" החצר.

שפת האור חשפה לעיני את ז'אן לואי התלוי במרומי גדר התיל. הוא היה לבוש פיוזמה ונראה כזכוב קטן, צמוד אל הכותל. "רד, ז'אן לואי! היה נער נבון!"

הרגשתי את עצמי אחראי לכל אשר התרחש. בדמיוני ר" איתי את הנער מטפס ועולה בכל מדרגות החלום אשר הת" ויתי לנגד עיניו התימיות: עדינות, אבה, אם. האויר נת" מלא שאון; בית הספר נעזר בשנתו.

המנהל, סגניו, המורים, התלמידים. הצטופפו בחצר. גופות עטופים בשמיכות, שיער פרוץ, פיות פעורים, עינים אפופות תנומה — כל אלה נתקבצו לרגלי גדר התיל. ז'אן לואי נפנה והתבונן בנו. פניו היו חחרים ועיניו שפעו טירוף, "ביארד! קרא המנהל, הדיה ילד טוב ורד!" "אוה! איני יכול... איני יכול..."

זינקתי קדימה ואחזתי ברשת התיל. החושים הקרים חתכו בבשרי. ידים אמיצות תמכו בי מאחור, עזרו לי לעלות מעלה מעלה.

פתע בקעה מלמטה זעקה אדירה, ובו ברגע חלף על פני גוש אפל. נצמחתי אל רשת התיל ושלחתי את ידי האחת לאחוז בו. אצבעותי גיששו בחלל הריק.

איתה עת נשמע קול החבטה. עצמתי את עיני. לא היה לי כל צורך להסתכל. ידעתי שבשארד צנח ממרומי הגדר. ידעתי שהוא מת.

"אדוני, אתה יכול לרדת."

ירדתי. הייתי זקן, שבור ורוצץ. לעולם לא אשוב עוד לראות את חיובי. לעולם לא אפגוש בנער כמוהו.

ז'אן לואי ביארד היה דבוק כזבובו אל מרומי גדר התיל של בית-הספר. הרחק, למטה ניצב מורהו האהוב והפציר בו לרדת. אולם ז'אן לואי הקטן היה מוכרח להמשיך בדרך. רשת החושים הצונית נראתה לו כדרך אל האהבה והאוויר - הדרך היחידה להחזרת אמו אל אביו.

הוא הניח את הספל על השולחן ופרץ בבכי מר. אמרתי קשות:

"אל תתנהג כילדה! חדל ליבב! אם אינך רוצה לספר לי דבר תוכל ללכת לישון. לא אספר זאת לאיש."

הוא נרעד. ראיתי כי הוא מתאמץ לספר לי משהו, אך הדברים פשוט אינם יוצאים מפיו. "אמא נסעה, אבא אינו יודע היכן היא. אני יודע זאת, אבל אני לא רוצה לספר לו. הוא חקר אותי וגער בי במשך כל יום א'."

נזכרתי ברכילות ששמעתי מ"הנע" בגושפתח. ז'אן לואי דיבר בקול רצוף, רווי זכנות. הוא כלי" נת כל הכאב שנצטבר בנפשו במשך שבועות רבים. "הייתי צריך לשים קצת חלב בקפה שלו" חשבתי.

היתה זאת בעיה מיוחדת במינה, שלא הוזכרה בחבורות ההדרכה למורים. מה עלי לעשות? על פניו החיוורים של הנער ביצצו אנלי דעה. עיניו היו קרועות לרוחה. אינו תסבוכת! גם אני נכשלתי — לא הצלחתי לרכוש את אמונו של תלמידי הטוב ביותר. במשך שמונה ימים הצליח הנער להסתיר ממני את סודו. האם עלי להעיר את המנהל? האם עלי להועיק את האחות, או להשיג רופא?

הייתי עייף. פתרתי את הבעיה בהביאי לו חצי כדור-שינה. הוא לחש חלושות:

"אני הולך לראות את אמא. אספר לה שהמצב אינו יכול להמשך. אימר לה שהיא מוכרחה לחזור. היא תחזור..."

כדור השינה החל לפעול. הוא נרגע. "ז'אן לואי" אמרתי.

"כן, אדוני?"

"הבטח לי שלא תעשה זאת שנית."

הוא נעץ בי את מבטו כאילו הייתי עשוי זכוכית. אחר אמר בהיסוס: "אדוני, הכל תלוי במצב... הכל תלוי במצב..." עיניו נעצמו אך בטרם נרדם הוסיף ולחש: "רב תודות." הוא נרדם. שקרתי את הטבעות הכחולות אשר מתחת לעיניו, את גבותיו העבותות, את הנמשים הזעירים אשר על חטמי; הוא היה חיוור כסיד. בשנה הבאה יכנס לבית הספר התיכוני. הייתי משיכנע שהוא יעמוד בבחינות על נקלה. הרי הוא הצטיין בזמרה ובהתעמלות לא פחות מאשר בודק"